

România, prima țară membră UE din zona non-euro care a aplicat standardele monedei unice europene la plățile în moneda națională

Tranzacțiile procesate în România prin Sistemul Electronic de Plăți, respectiv acele plăți comerciale fără card care reprezintă peste 90% din totalul plăților fără numerar de acest tip efectuate zilnic în economia națională, au cunoscut în ultimii ani un trend ascendent, de la aproape 32 milioane, în 2005, la peste 82 milioane, anul trecut. În ce măsură țara noastră răspunde la ora actuală exigențelor UE în domeniu, aflăm de la Directorul General al TRANSFOND, Sabin Carantină, într-un interviu acordat în exclusivitate revistei noastre.

Cum apreciați stadiul actual al Sistemului Electronic de Plăți din România, dată fiind trecerea țării noastre la standardele SEPA? Dar evoluția plăților interbancare non-card din țara noastră în anul trecut?

În România, în 2016, plățile electronice interbancare fără card au înregistrat o creștere continuă, câștigând teren în mod constant în bătălia cu cash-ul. Cu toate acestea, rămâne încă un spațiu generos până la atingerea potențialului pieței, dacă raportăm totalul numărului de plăți la nivel național la numărul de locuitori. Operațiunile procesate de către TRANSFOND în anul 2016 prin intermediul Sistemului Electronic de Plăți (SEP) și, concret, prin intermediul componentei sale SENT – Casa de Compensare Automată, au cunoscut o creștere totală de 7% față de anul anterior. În ultimii zece ani, evoluția numărului tranzacțiilor procesate de sistemul SENT (așa-numitele plăți de retail sau comerciale fără card, ce reprezintă aproximativ 92% din totalul plăților fără numerar de acest tip efectuate zilnic în economia autohtonă) a avut o linie ascendentă, așa cum se poate observa și din graficul alăturat.

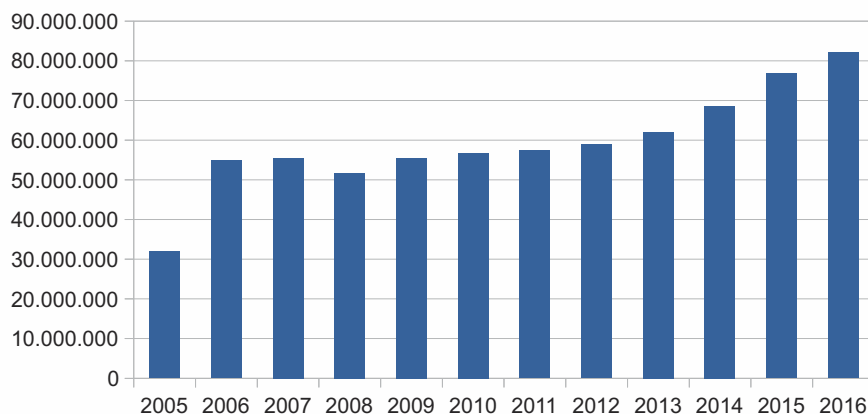
Care au fost noutățile anului 2016 promovate prin intermediul TRANSFOND și cum au fost receptate acestea la nivel de clienți?

Principalele elemente de noutate ale anului trecut au fost reprezentate de lansarea serviciului de procesare a Debitelor Directe în

format SEPA și extinderea adresabilității în cadrul Uniunii Europene și a Spațiului Economic European pentru serviciul de plăți în euro. Astfel, în 11 aprilie 2016, TRANSFOND, în parteneriat cu Asociația Română a Băncilor, a lansat serviciul de procesare a instrumentelor de debit direct în format SEPA (SEPA Direct Debit - SDD) pentru plăți în moneda națională, finalizând astfel Programul de modernizare a Casei de Compensare Automată – SENT și pregătirea completă a infrastructurii centrale de plăți de retail interbancare fără card pentru momentul trecerii la euro. România a devenit astfel prima țară membră a Uniunii Europene din zona non-euro care a aplicat complet standardele SEPA

pentru plăți în moneda națională. Asociația Română a Băncilor administrează Schemele de plată SEPA în România. SEPA Direct Debit în monedă națională a fost lansat alături de un serviciu adițional, de administrare a mandatelor - Registrul Unic al Mandatelor, o bază de date centralizată care gestionează toate mandatele de debitare directă în lei. De asemenea, în continuarea dezvoltării infrastructurii de plăți, începând din octombrie 2016, am extins adresabilitatea acestui serviciu prin încheierea unui nou acord de interoperabilitate bazat pe standardele SEPA și cadrul definit de European Automated Clearing House Association (EACHA), cu procesatorul equensWorldline (fostă Equens S.E.), cea mai

Evoluția volumelor de operațiuni procesate prin sistemul SENT

Sursa - TRANSFOND

importantă casă de compensare automată paneuropeană (PEACH) din asociația menționată. În urma acestui acord, TRANSFOND asigură, în acest moment, prin intermediul sistemului SENT - Componenta EURO, un nivel crescut de interoperabilitate cu reprezentanți ai comunităților bancare din Austria, Belgia, Bulgaria, Elveția, Cipru, Cehia, Germania, Estonia, Spania, Franța, Marea Britanie, Gibraltar, Grecia, Croația, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Monaco, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovacia, San Marino. Noul acord asigură accesul geografic al participanților sistemului SENT – Componenta EURO la 79% din statele membre ale Uniunii Europene (22 de state, incluzând România).

Octombrie 2016 era stabilit drept termen de migrare la standarde SEPA pentru plățile efectuate de către țările non-euro. Care e stadiul actual al acestui demers legat de România?

Actualmente toate băncile din România efectuează plățile în monedă europeană, în conformitate cu cerințele Regulamentului UE nr. 260/2012, standardele SEPA fiind astfel aplicate și la noi în conformitate cu exigențele pentru toate țările UE. După cum spuneam, România a devenit prima țară membră a Uniunii Europene din zona non-euro, care a aplicat complet standardele monedei unice europene la plățile în lei, venind astfel în întâmpinarea cerințelor Uniunii Europene, dar și a clienților, agenți economici și consumatori finali.

Vă rugăm să actualizați informația legată de conexiunea TRANSFOND cu European Clearing Cooperative.

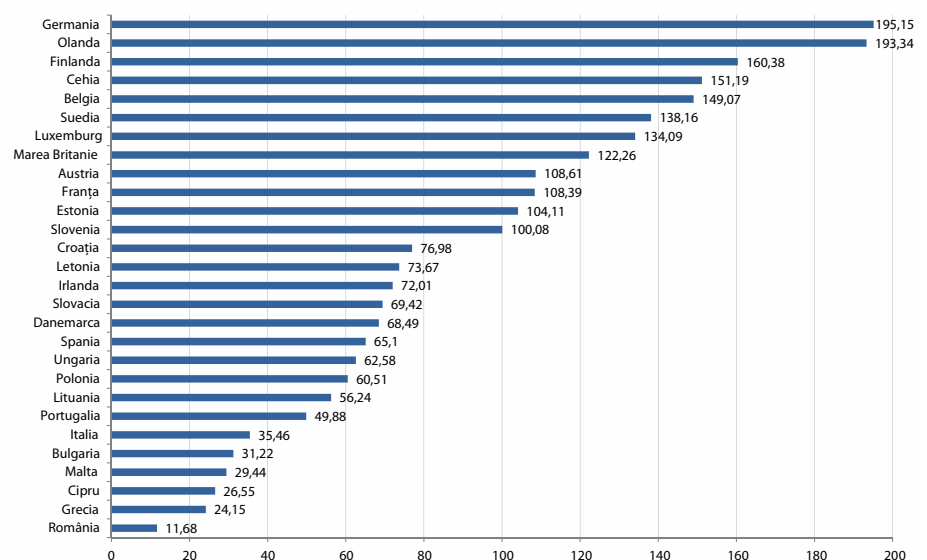
Conexiunea la piața plăților în monedă europeană (Uniunea Europeană, Spațiul Economic European) reprezintă o preocupare permanentă a noastră, în scopul satisfacerii cerințelor furnizorilor autohtoni de servicii de plăți care ne solicită soluții de interoperabilizare cu spațiul SEPA în integralitatea sa. Inițiativa European Clearing Cooperative, aflată încă în proces de obținere a autorizărilor

necesare de la grupul de bănci centrale naționale din UE, desemnat să o supravegheze prudențial, este doar una dintre opțiunile de oferire a unei adresabilități lărgite pentru plățile în euro. În prezent, alături de membrii interesați din sistemul bancar, TRANSFOND examinează și alte căi de interoperabilizare, despre care vom oferi detalii la momentul oportun.

Care sunt obiectivele TRANSFOND pentru 2017, respectiv principalele noutăți legate de Sistemul Electronic de Plăți din România?

Așa cum este cunoscut, plățile de retail efectuate în timp real au devenit ținta de dezvoltare pentru multe infrastructuri de tip casă de compensare din lume, întrucât, din perspectiva beneficiarilor și furnizorilor de servicii de plăți, acesta este standardul așteptat pentru inițierea și execuția unei plăți de mică valoare, având în vedere avansul tehnologic înregistrat, proliferarea dispozitivelor mobile de comunicații și transfer de date, ceea ce permite circulația instantanee a informației de orice tip. Totodată, de la acest tip de plăți care vor schimba substanțial paradigma acestui serviciu financiar-bancar pentru consumatori și business-uri în următorii zece ani, se așteaptă cel mai consistent progres în lupta cu plățile cash, cu toate avantajele ce decurg de aici. TRANSFOND, ca furnizor de servicii de plăți interbancare atât în lei cât și în euro, membru

Număr tranzacții (OP și DD) pe cap de locuitor

Sursa - BCE, statistici 2015

al EACHA - European Automated Clearing House, și-a asumat drept obiectiv strategic implementarea infrastructurii de plăți instant pentru comunitatea bancară românească. Totodată, împreună cu Asociația Română a Băncilor, a fost agreată începerea demersurilor comune pentru crearea și operaționalizarea schemei de plată SCT Inst RON (TRANSFER CREDIT Instant de tip SEPA în LEI), ce va fi administrată de ARB, alături de SCT RON ((TRANSFER CREDIT de tip SEPA în LEI) și SDD RON (Debit Direct de tip SEPA în LEI), deja funcționale. Ca și precedentele, schema de plată SCT Inst RON va fi elaborată pe baza proiectului de schemă alcătuit de European Payments Council pentru zona euro. Produsul SCT Inst RON și schema SCT Inst RON sunt planificate pentru operaționalizare în semestrul I al anului 2018.

Cum considerați că se poziționează în prezent țara noastră în context european în ceea ce privește sistemul său electronic de plăți? Care sunt plusurile și minusurile sale din acest punct de vedere?

Față de situația de cu doar 13 ani în urmă, plusul cel mai relevant îl reprezintă însăși existența și funcționarea foarte performantă a SEP. Minusuri ale sistemului electronic de plăți, cu cele trei componente ale sale operate tehnic de TRANSFOND, din care două sunt administrate de către Banca Națională a României, nu există ca atare, derivate din performanța tehnico-funcțională a acestuia, ci sunt aferente condițiilor economice locale, care nu generează un număr de tranzacții suficient de mare sau un grad de bancarizare suficient de ridicat și care favorizează predominanța numărului în tranzacțiile persoanelor fizice și a multora dintre întreprinderile mici și mijlocii.

TRANSFOND pune la dispoziția furnizorilor de servicii de plăți și a celorlalți participanți o platformă tehnică foarte performantă, atât la nivelul de procesare a datelor cât și al infrastructurii de comunicație. Totodată, operează o rețea privată de date, care asigură furnizarea serviciilor către clienți în condiții de maximă siguranță și disponibilitate. Întreaga sa infrastructură este duplicată într-un centru de recuperare în caz de dezastru, aliniat permanent cu centrul principal. Pe parcursul celor 12 ani de funcționare a sistemelor electronice de plăți pe care TRANSFOND le operează, performanța infrastructurii tehnologice administrate

NUMĂR OPERAȚIUNI DE PLATĂ DE MICĂ VALOARE ÎN ROMÂNIA					
Tip instrucțiune	2012	2013	2014	2015	2016
	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT RON	53.147.788	56.797.596	63.600.716	71.955.107	77.791.585,00
DEBIT DIRECT	302.502	315.783	331.475	349.018	93.247,00
SDD					138.833,00
CEC	1.666.581	1.460.719	1.312.530	1.212.818	1.085.630,00
CAMBIE	6.264	1.124	859	693	439,00
BILET LA ORDIN	3.714.478	3.434.810	3.290.203	3.190.891	2.988.092,00
Total	58.837.613	62.010.032	68.551.678	76.708.527	82.098.172,00

Sursa - TRANSFOND

VALOARE OPERAȚIUNI DE PLATĂ DE MICĂ VALOARE ÎN ROMÂNIA (MIL. LEI)					
Tip instrucțiune	2012	2013	2014	2015	2016
	SENT	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT RON	196.792,27	205.776,73	223.487,61	249.603,09	268.019,91
DEBIT DIRECT	2.672,53	2.289,05	2.684,51	3.079,35	808,85
SDD					2.488,33
CEC	21.174,06	17.809,16	16.214,31	14.831,39	13.135,38
CAMBIE	14,54	11,80	9,55	5,95	1,12
BILET LA ORDIN	38.533,42	36.839,68	35.932,10	37.362,78	33.450,15
Total	259.186,82	262.726,43	278.523,87	304.882,57	317.903,81

Sursa - TRANSFOND

NUMĂR OPERAȚIUNI ÎN EURO PROCESATE PRIN SISTEMUL SENT				
Tip instrucțiune	2013	2014	2015	2016
	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT EURO	353	15.895	26.446,00	116.048,00

Sursa - TRANSFOND

VALOARE OPERAȚIUNI ÎN EURO PROCESATE PRIN SISTEMUL SENT (EURO)				
Tip instrucțiune	2013	2014	2015	2016
	SENT	SENT	SENT	SENT
TRANSFER CREDIT EURO	731.079,08	44.509.381,42	86.547.087,18	531.435.568,11

Sursa - TRANSFOND

a fost reflectată într-un nivel de disponibilitate de peste 99,9%, exprimat în gradul de satisfacție a clienților, situat permanent la peste 90%. În anul 2016, procentul de satisfacție a clienților Sistemului Electronic de Plăți s-a situat la 95,6%, în creștere față de anul anterior (94,4%). Conform statisticilor publicate de Banca Centrală Europeană pentru anul 2015, în România, media tranzacțiilor electronice (cu ordin de plată și debit direct) per capita este de aproximativ 10 ori mai mic decât media din Uniunea Europeană (circa 11 operațiuni, față de media Uniunii de circa 105) și de aproximativ 5 ori mai mic decât media țărilor Uniunii din Europa Centrală și de Est – circa 60 de operațiuni. Volumele de plăți electronice la nivel național nu sunt, așadar, foarte încurajatoare. Chiar dacă, de la operaționalizare și până în prezent, Sistemul Electronic de Plăți a funcționat exemplar, la parametri

maximi de disponibilitate și siguranță, în condițiile unor comisioane din ce în ce mai reduse (peste 70% reduceri, față de momentul inițial – anul 2005), totuși acesta reprezintă doar elementul de infrastructură financiar-bancară necesar, dar nu și suficient pentru a genera ritmuri mai ridicate de creștere a volumelor. Doar educația financiară sistematică, alături de o dezvoltare economică mai profundă și uniformă, în special pe balanța urban – rural (cea mai "echilibrată", ca număr de populație, dintre țările UE, în care majoritatea populației și a vieții economice se desfășoară în mediul urban, trăsătură care a înlesnit acolo o incluziune financiară rapidă și eficientă) sunt factorii care vor genera sustenabil volume de plăți interbancare din ce în ce mai apropiate de potențial.

A consemnat Coralia Popescu